

Tweede Kamer der Staten Generaal
Aan de fractievoorzitters
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Utrecht, 27 februari 2007
ons kenmerk JD/jk/07.005
contactpersoon Jan Dirx
onderwerp regeringsverklaring

Geachte heer, mevrouw,

Donderdag 1 maart as. gaat u in debat over de plannen van het nieuwe kabinet. Stichting Natuur en Milieu heeft het tussen de partijen CDA, PvdA en ChristenUnie gesloten coalitieakkoord geanalyseerd en op basis van deze analyse vragen wij uw aandacht voor enige punten waarvan wij vinden dat ze ten onrechte niet of onvoldoende aan bod komen in het akkoord.

Wij realiseren ons dat het kabinet voornemens is in de komende 100 dagen het akkoord zoveel mogelijk nader in te vullen. Daaraan wil Natuur en Milieu van harte meewerken. Echter, om invulling aan een onderwerp te geven is het eerst nodig dat de doelstellingen, de kaders en/of de richting helder zijn. Omdat dat nog niet voor alle relevante onderwerpen het geval is, hechten wij eraan dat in deze brief aan de orde te stellen.

Fiscale vergroening

Gelukkig wordt er weer een begin gemaakt met fiscale vergroening, maar wij vinden deze voorstellen erg mager. Het kabinet stelt nu een pakket van ongeveer 1 miljard euro aan vergroeningsmaatregelen voor. Eind vorig jaar heeft Natuur en Milieu samen met de FNV een pakket van 15 fiscale vergroeningsmaatregelen (*De groene schatkist*) gepresenteerd ter waarde van 10 miljard euro. Al deze 15 maatregelen zijn al ingevoerd in één of meerdere EU-lidstaten.

Klimaat- en energiedoelen afrekenbaar maken

De doelstellingen op het gebied van energie en klimaat zijn mooie ambitieuze doelen die getuigen van de urgentie van het klimaatprobleem en de noodzaak om de energievoorzieningszekerheid te waarborgen. Deze doelen hebben daarom de steun van Natuur en Milieu. Wij pleiten er wel voor dat deze streefdoelen in de regeringsverklaring tot harde afrekenbare doelstellingen worden gemaakt. Daarnaast pleiten wij ervoor dat het pakket maatregelen dat wordt opgesteld in het kader van het project 'Schoner en zuiniger' wordt doorgerekend door het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP) en het ECN, zodat kan worden vastgesteld of daarmee de doelen zullen worden gehaald. Om de voortgang van het kabinet te meten en tijdig te kunnen bijsturen, vragen wij om een verplichte jaarlijkse doorrekening van het klimaat- en energiebeleid.

Extra geld voor klimaat- en energiedoelstellingen uit het FES

Hoewel een groot deel van de klimaat- en energiedoelstellingen kunnen worden gehaald door instrumenten zoals belastingdifferentiaties, emissiehandel en energienormen voor auto's en apparaten, is er ook extra geld nodig voor het faciliteren van energiebesparing en duurzame energie. Het regeerakkoord bevat nu 125 miljoen euro voor klimaatbeleid in 2008 oplopend tot 500 miljoen in 2011. Dit is volgens het ECN en het MNP onvoldoende om de klimaatdoelen van het regeerakkoord te bereiken. Uit deze studies en uit de analyse van de Taskforce Energietransitie blijkt dat er jaarlijks tenminste 2 miljard euro nodig is. Natuur en Milieu pleit er daarom voor om een aanzienlijk deel van de aardgasbaten (FES) en innovatiegelden te investeren in een duurzame energievoorziening. Anders zadel het kabinet zichzelf op met hele mooie klimaatambities die niet kunnen worden gerealiseerd.

Green4Sure: het groene energieplan

Om de ambitieuze klimaatdoelstellingen te realiseren zullen voor alle sectoren (kosten)effectieve instrumenten moeten worden ingezet die ook kunnen rekenen op draagvlak in de samenleving. Natuur en Milieu heeft in de zomer van 2006 het initiatief genomen om samen met vijf andere maatschappelijke organisaties (Greenpeace, WNF, Milieudefensie, FNV en ABVAKABO-FNV) een groen energieplan getiteld 'Green4sure' op te stellen met instrumenten die bijdragen aan 50% reductie van broeikasgassen in 2030. Dit is op het punt van ambities vergelijkbaar met de doelstellingen van het kabinet voor 2020. Begin mei zal dit plan, dat wordt doorgerekend op zijn economische en milieueffecten, worden gepresenteerd. Wij nodigen het nieuwe kabinet uit met ons hierover in dialoog te gaan. Ook nemen wij graag de uitnodiging aan om samen het beleid te ontwikkelen en draagvlak te creëren zodat de doelstelling van 30% broeikasgasreductie in 2020 ook werkelijk wordt gehaald.

Waar zijn de ambities voor natuur en landschap?

De ambities van het kabinet over het rentmeesterschap op het platteland komen niet veel verder dan de inzet dat de Europese inkomensvoelers in de landbouw meer gekoppeld moeten worden aan het realiseren van maatschappelijke waarden, zoals het instandhouden van het landschap. De nieuwe regering trekt hier zelf 40 miljoen euro extra voor uit; dat bedrag loopt op tot 150 miljoen in 2011.

Om de biodiversiteit te redden, de aanleg van de Ecologische Hoofdstructuur snel te voltooien en om het tekort aan groen bij de steden weg te werken is echter een meer structurele impuls vereist. In juli 2006 hebben wij samen met onze partners in de coalitie *Nederland Natúúrlijk* reeds aangegeven dat jaarlijks 400 miljoen euro meer nodig is dan nu wordt besteed aan natuur en landschap.

Het maatschappelijk belang van zo'n impuls is groot. Investerings in natuur en landschap betalen zich al op korte termijn terug, in economische en in maatschappelijke termen.

Naast biodiversiteit en recreatiemogelijkheden zorgen investeringen in groen voor baten in de vorm van schone lucht, opslag van kooldioxide, een betere bescherming tegen water en een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Als Nederland echt duurzaam wil worden, moet het kabinet ook kiezen voor een grote opknopbeurt van natuur en landschap.

Ruimtelijke ordening

Natuur en Milieu mist in het regeerakkoord een daadkrachtig ruimtelijk beleid. Wat wil dit kabinet met de verrommeling, de leegstand op bedrijventerreinen en het stelselmatig volbouwen van de groene ruimte? Het kabinet lijkt het ruimtelijk beleid (net als het vorige kabinet) vooral op het bordje van de decentrale overheden te willen leggen.

Het volbouwen van Nederland komt juist, in belangrijke mate, door over elkaar heen buitelandse initiatieven van decentrale overheden en afzonderlijke departementen. De minister van VROM moet daarom naar onze mening niet alleen het klimaat- en milieubeleid krachtig kunnen coördineren. Wij vinden dat ze dat evenzeer moet gaan doen voor het ruimtelijk beleid.

Bedrijventerreinen

30% van de huidige bedrijventerreinen is verouderd, verloederd en loopt leeg. Het aantal plannen voor nieuwe terreinen en kantoorlocaties is vele malen groter dan de toekomstige vraag. Uit onderzoek, gedeeld door partijen uit de markt, blijkt dat de reeds beschikbare ruimte op bedrijventerreinen voldoende is om aan de vraag te kunnen voldoen. Er zijn dus geen nieuwe terreinen meer nodig.

De aankomende regeerperiode moet wat ons betreft in het licht staan van het concreet maken van "centraal wat moet", als noodzakelijk tegenwicht voor de sturingsfilosofie van "decentraal wat kan". Het nieuwe kabinet kan dit doen door een structuurvisie te maken voor bedrijventerreinen en functiemenging. Een stop op nieuwe bedrijventerreinen en investeren in de verouderde terreinen is daarbij onze inzet. Een "Project Mooi Nederland" onder regie van de minister van VROM had in dit regeerakkoord niet misstaan.

Vliegverkeer

Het coalitieakkoord stelt: "Schiphol kan binnen de **bestaande** milieu- en geluidsnormen doorgroeien, waarbij woningen op grotere afstand van Schiphol beter beschermd worden tegen geluidhinder." Hier zijn wij het van harte mee eens. De enige harde normen die er zijn, betreffen de normen in de handhavingpunten. Ook volgens Natuur en Milieu is het mogelijk om binnen de bestaande normen verder te groeien. Dat is mogelijk door stiller te vliegen en een op het mainportkarakter gerichte selectieve groeistrategie. Om mensen in het buitengebied beter te beschermen is het goed te sturen op maximale aantallen (zwaar) gehinderden in combinatie met een beperkt aantal handhavingpunten om de verdeling van de overlast te kunnen sturen.

Lelystad als mogelijke overloop: Natuur en Milieu wil geen 2^e herriegebied in Nederland. De geluidsproductie deels verplaatsen naar Lelystad merkt men niet rond Schiphol maar des te meer rond Lelystad.

Tickethelling is een eerste stapje in het betalen van belastingen, zoals andere sectoren al jaren doen. In verhouding betaalt men overigens nog veel te weinig. Zo betaalt de luchtvaart bijvoorbeeld geen accijns op brandstof. Het noodzakelijke milieubeleid moet vooral komen van CO₂ emissiehandel, de aanvullende heffingen die nodig zijn om de andere emissies te beteugelen en een selectief groeibeleid voor Schiphol.

De kilometerprijs

Natuur en Milieu steunt de ambitie om zo snel mogelijk met prijsbeleid te starten. Al in deze kabinetsperiode zien wij veel in het beginnen met regionale projecten en/of het vrachtverkeer: een goed af te bakenen testgroep voor het prijssysteem. Bovendien levert deze sector een groot en groeiend aandeel in de klimaatemissies en de luchtvervuiling. Expliciet uitgangspunt moet zijn dat de introductie van de kilometerprijs niet tot een toename van de gemiddelde emissie per kilometer mag leiden en liefst tot een afname. Daarmee samenhangend mag de introductie van de kilometerprijs het autorijden niet goedkoper maken door vaste kosten buiten beschouwing te laten (bijvoorbeeld de provinciale opcenten) of door die te uit te spreiden over verschillende wegmodaliteiten. De consequentie is immers dat dit het autogebruik en dus de emissies ongunstig beïnvloedt.

Luchtkwaliteit

Positief is dat het kabinet meldt de lokale knelpunten versneld aan te pakken. Dat is hard nodig. De praktijk laat zien dat met name de middelgrote en kleinere gemeenten weinig haast maken met het nemen van maatregelen. Zo is bijvoorbeeld de invoering van het convenant Milieuzonering uitgesteld. Natuur en Milieu is benieuwd wat het kabinet gaat doen om die versnelde aanpak te realiseren.

Ten onrechte lijkt de indruk te bestaan dat het luchtkwaliteitsprobleem is opgelost door de voorgestelde maatregelen uit het nationaal Samenwerkingsprogramma en de nieuwe Wet luchtkwaliteit. Dit maatregelenpakket is echter niet voldoende om de gezondheidsschade voldoende terug te dringen én niet genoeg om aan de toekomstige nieuwe Europese

grenswaarden te voldoen. De regering zal daarom moeten inzetten op een versnelde invoering van maatregelen zoals milieuzones, een effectieve kilometerbeprijzing, door de meest vervuilende bestelbusjes en personenwagens uit de steden te weren, een effectieve aanpak van de industriële en scheepvaartemissies én door gevoelige groepen op de meest vervuilde plekken extra te beschermen. Een proactieve langere termijn strategie ontbreekt hiervoor nog.

Openbaar Vervoer

Prima een 5% groei ambitie voor het OV per spoor vast te leggen. Daarbij wordt terecht aangegeven dat frequenties omhoog moeten en achterstanden in het onderhoud moeten worden ingehaald. Wij ondersteunen de koppeling in het akkoord van de OV ambities aan het MIRT. Het impliceert een sterkere focus van geconcentreerd bouwen rond OV haltes en een grote terughoudendheid met bouwlocaties die alleen een snelwegoriëntatie kennen. We hebben alleen grote vraagtekens bij de geringe financiële dekking van deze ambities (van 25 miljoen extra in 2008 oplopend tot 100 miljoen in 2010). Natuur en Milieu heeft eerder aangegeven dat een bedrag van 10 miljard tot 2020 nodig is om die ambities waar te maken. Er is niet alleen meer materieel en beter onderhoud nodig. Op veel trajecten in de Randstad is ook meer capaciteit nodig en ook het stedelijke OV moet die reizigersgroei kunnen verwerken. Alleen al de introductie van de kilometerprijs zal de vraag naar goed OV opstuwen.

Wij zijn blij dat het kabinet niet onomwonden kiest voor een snelle Zuiderzeelijnverbinding. De onderzoeken overziend levert dit te weinig rendement op. Wij steunen het zoeken naar een alternatief samenhangend pakket voor versterking van de economie van het Noorden en voor OV maatregelen ten behoeve van de relatie Almere/Schiphol/Amsterdam. Wij pleiten er voor om niet bij voorbaat dit pakket in te perken tot alleen infrastructuur. Het gaat immers om een pakket dat de ruimtelijke economie van het Noorden het best ondersteunt.

Tot een nadere toelichting zijn wij graag bereid.

Met vriendelijke groet,
Stichting Natuur en Milieu

Mirjam de Rijk
algemeen directeur

c.c. minister-president Balkenende en de ministers Bos, Cramer, Eurlings, Verburg, Van der Hoeven